1878. X. évfolyam. 61. szám. Szerda, márczius 27.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébiránt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

EGYHÁZKERÜLETI NAGYKÖNYVTÁR DEBRECEN

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött közlatok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Előfizetésre való felhivás.

Lapunk 2-ik évnegyedére.

A „Debreczen“ hetenkint ötször megjelenő politikai lap folyó évi **ápr.—jun. negyedévi folyamára** előfizetést nyitunk.

Politikai tekintetben álláspontunk továbbra is változatlan marad. De **nyerni fog** a lap **élénkségében** és **tartalmasságában** azon arány szerint, a mint a t. közönség nagy becsü **pártoló figyelme** felénk fordul.

Felöleljük ezután is a társadalom minden érdekét. Kiméletlenül ostorozzuk az ez ellen vétőket. Emeljük az erényt. Tollunkat mindig e szent háromság fogja vezérelni: **hazafiság, jó szándék és igazság.**

Kitünő tollu munkatársaink dicséretéül legyen elég jeles czikkeikre utalnunk. Ennyi dolgozó erővel, mint a „Debreczen“, egy vidéki lap sem dicsekedhetik.

Minden fontosabb eseményről **távirati uton** értesitünk. Tárczánkban a jövő negyedben egy igen érdekes **eredeti regényt** közlünk **Zombory Gedő** jeles tollából.

Az előfizetési árak a lap homlokán olvashatók. Hirdetések a legjutányosabb áron közöltetnek.

Szilárd elhatározással, tántorithatatlanul haladunk kitüzött czélunk felé. Ennek érzetében bizalommal kérjük a t. közönség becses támogatását.

Hazafias üdvözlettel, Debreczenben, 1878. márcz. 15.

Szatmári Károly,
felelős szerkesztő.

KELET.

— Politikai szemle. —

A kongresszus.

Most már bevégzett tény, hogy — ezeszme megbukott. Andrássynak semmi sem áll utjában, hogy — a 60 millió hitel alapján — el ne induljon Boszniába „foglalni.“

Szerencsétlen szerep, melynek háládatlan voltát már Bécsben is érzik.

Anglia.

Ott a hangulat egészen harczias. A kormány félhivatalos lapjában azt mondja, hogy Angolország oly állást foglalt el, melynek alapja az igazság, fenyegetésekkel onnan nem engedi magát elüzni. Oroszország már arról álmodik, hogy a keleti birodalom már az ő hatalmában van, de ezzel olyasmi után nyul, a mit már Anglia bir és a miről harcz nélkül nem fog lemondani.

Bismark hivatalos közlönye oda nyilatkozik, hogy Anglia magatartásából nem következik szükségképen az orosz-angol háboru.

Az orosz sereg Konstantinápoly közelében marad és az angol flotta magatartásához fog alkalmazkodni.

Török s muszka viszonyok.

A porta és Oroszország közt kötött titkos szerződés a „Dail. Tel.“ szerint „bizalmas garantiák“ nevet visel, s Oroszország katonai segélyt és a Dardanellák, mint szintén a Bosporus megvédését igéri az angol hajóhad ellen, ha Anglia nagyon messze is találna menni a görög törekvések támogatásában s Törökországot ujabb feldarabolás veszélye fenyegetné. Továbbá az orosz pénzügyminiszter ellenőrző befolyást gyakorolhat a török jövedelmekre, miért Oroszország viszont elengedi a hadi kárpótlás jelentékeny részét. Az egész szerződés memorandum alakjába foglaltatott volna, hogy igy mindkét fél tagadásba vonhassa annak, illetőleg egy kötelező erejü szerződésnek létezését.

— **Miniszertanács** tartatott tegnapelőtt Tiszánál; ott volt minden miniszter. Ennek folytán a közl. és pénzügyér Bécsbe rándultak.

— **167,000 frtot** tesz az a különbség, mely a horvát költségvetésre nézve felmerült a mi kormányunk s a horvátok közt. De ugy látszik, ez ki fog egyenlittetni.

— **A képviselőház** tegnap rövid ülést tartott, melyben Nyáry Jenő főrendiházi jegyző nyujtotta át a főrendiház üzenetét az indemnitásról és provisoriumról szóló s a főrendek által is elfogadott törvényjavaslatok tárgyában. Ezután Márkus István előadó mutatta be a bankügyi bizottságnak javaslatát a 80 milliós bankadósság kérdésének a quota bizottsághoz utasitása iránt. — Következett a Deák-siremlék ügye, melyre nézve a bizottság véleménye változatlanul elfogadtatott. Végül Chorin Ferencz intézett interpellatiót a belügyminiszternek a gyülekezési jog megszoritása iránt kiadott rendelete tárgyában. Tisza K. kijelentrén, hogy ezen interpellátióra a jövő csütörtökön tartandó ülésben fog válaszolni, az ülés véget ért.

Közegészségügy.

Jelentés a debreczeni nyilvános kórház 1877. évi betegforgalmáról.

(Folyt.)

Az 1831-dik évben dühöngött cholera idejében kevés számmal lévén a gyakorló orvosok, a gyógykezelés könnyitése és a ragály terjedésének minél inkábbi meggátlása tekintetéből (kórháznak hire sem levén Debrecenben) a k. kincstár tulajdonait képező dohányabaldoba hordták össze a szegényebb sorsu betegeket ($^{318}/_{367}/_{831}$.)

Az 1831-én sept. 12 tartott tanács ülésben kimondatván a ragály megszünte, nehány **lábadozó beteg ott hagyatott még felügyelet** alatt, egyszersmind szóba hozatott, hogy egy állandó kórházi épületről gondoskodjék az előljáróság hol a szegény sorsu betegek ápolást nyerhessenek.

Ez okból megkereste a városi előljáróság a magas miszteriumot, hogy kegyeskednék nevezett dohányabaldó épületét becsár lefizetése mellett vagy cserében átengedni, hogy ott alkalmas kórházat szervezhessen.

De miután Bécsben nem csak kegyeletet nem voltak e szent cél iránt ($^{508}/_{833}$) hanem a város hire és tudta nélkül kiadták az épületet árendába, és mivel már akkor némely buzgó lakosok több rendbeli ajándékozásokat tettek kórház épületre ugy, hogy polgár Balogh József kezelése alá 130 frt tétetett. $^{509}/_{833}$ mely később állandó árva pénztárnok Orbán István urra bizatott $^{844}/_{833}$ sz. a. a kórház eszméjét pedig elejthetni nem lehetett már csak azért sem, mert a buja kóros nőknek kórházba helyezése felsőbb meghagyás folytán elrendeltetett $^{659}/_{833}$ az 1833-ik év november 13-án 1212 sz. a. (elrendelt) elhatározta a városi előljáróság, hogy addig is, mig a városnak módjában lenne a város népessége szükségeinek a kor igényeinek megfelelő, egy állandó kórház épület felállitása és felszerelése egy a város tulajdonát képező épületben helyeztessenek el a szegény sorsu betegek, egyszersmind szóllittassék fel a város közönsége, hogy e nagy kiadást igénylő szent célra kiki tehetsége szerint adakozzék. (lásd az ide mellékelt eredeti felszóllitás hiteles másolatát.) Igy vettetett meg alapja a kórházi alapitványnak, melynek kiindulási oka, előmozditója s fentartója az állandó kórház épület létesitése volt igy növekedett azon összeg, mely még a 1833-ik esztendőben 135 frt volt, már az 1835-ik esztendőben annyira, hogy kamatra kiadása elhatároztatott $^{521}/_{833}$ sz. a. növekedett ez összeg, kegyes hagyományok, büntetés pénzek s a nagy vásárokra lejáró idegen kereskedők önkéntes adományzása $^{277}/_{836}$ által annyira, hogy már az 1838-ik év jan. 28-án 54 sz. a. megbizattak tanácsnok Beyler István és esküdt Orbán Lajos urak, hogy Somogyi Károly mérnök urral együtt alkalmatos helyiséget keressenek s arról jelentést tegyenek.

Azonban nem lévén ki az ügyet szorgalmazza csak az 1841-ik esztendőben dec. 30. 2081. szám alatt történt tüzetesebb tárgyalása. A midőn elhatároztatott, hogy a városon kivül a szabad és fris levegőjü Péterfiai-részen állittassék fel az állandó kórház. De mivel a beadott terv szerinti épületnek fele része is 4959 frt 9 krba b. m. kerülne mivel annyira még nem növekedett a kórházi alap: Szabó Mihály és Vértesi Zsuzsánna házastársak, kik már az 1840-ik érben 1000 conv. frtot ajánlottak egy ágy fentartására, ajánlották az ugyan azon téren levő salétrom háznak saját költségükön való átalakitását s berendezését, de az ajánlat el nem fogadtatott azon épület és tér nedves volta miatt.

Igy az egész terv csak a leváltárt gazdagitotta, mert a midőn a preliminált összeg megvolt 1842. dec. 17. az épitkezés került többe, és Somogyi Károly mérnök ur megbizatott, hogy ujabb tervet adjon.

(Folyt. köv.)

— **BUDAPESTI HIREK. Liszt Ferencz** arcképét tegnap előtt leplezte le a nemzeti zenede, fényes ünnepélyelyel. **Párbaj** volt pisztolyra R.-Palotán R. E. és H. D. urak közt; egyik sem talált. **Az ügyvédi** kamara elnökévé Hodossy Imre választatott meg. **Ghika és Stonozá** oláh herczegek darab idő óta fővárosunkban időznek; ott van Chatres, Philipp Lajos király unokája is. **Az iparosok** köre vasárnap igen szépen sikerült hangversenyt rendezett.

Törvényterem.

— Debreczen, március 28. —

1. Mult évi decz. 25-én Bakó Gábor és több h.-böszörményi lakosok a kaszárnya csapszékben összetalálkozva, reggeli 1—2 óra tájig borozgattak, s ekkor eltávozván a szénáskert körül egy más csapatot képező legényekkel, névszerint Kacsó István, Kacsó Márton, Fejér Márton, Fekete Gábor, Kis Gábor és Sipos Gáborral jöttek össze, a midőn a két csoport közt állitólag azért, mivel az utóbbi csapatbelieket az előbbi csoportinak dalolása bosszantotta, az utóbbi csapat kezdeményezésére tömeges verekedés fejlődött ki, melyben Marjai Péter, Kis Gábor, és Fekete Gábor jelenlétében s orvosilag nem is igazolt ütlegeket, ellenben Bakó Gábor fején oly nagy mérvü sérelmet szenvedett, hogy a koponyának bal falcsontja betöretrén, az agy állományára esett közvetlen sérelmezés következtében rögtöni agyszélhüdés állott be, és ezáltal a halálnak erőszakos volta a boncziegyzőkönyvre alapitott orvosi vélemény által beigazolva lett. —

A halált eredményezett sérelemnek eszközlését f. 1878-dik évi január 4-dik napja olta vizsgálati fogságban levő Kacsó Istvánt beismeri, ugy szinte nem tagadják a tömeges verekedésbeni részvételüket Marjai Péter, Kacsó Márton és Sipos Gábor, minélfogva a kir. ügyész: Kacsó Istvánt emberölésért 3 évi — a többieket emberhalált előidézett tömeges verekedését 6—6 havi börtönre inditványozá elitéltetni.

Harsányi G. ügyvéd védbeszéde után: A kir. törvényszék: Kacsó István emberölés bünteny eért befogásától szám itott 2 és $^1/_2$ évi Marjai Pétert, Kacsó Márton és Sipos Gábort pedig emberhalált előidézett tömeges verekedésért az itélet jogerőre vá tától számitandó 4—4 havi börtönre itélte el, mi mindkét részről fölebbeztetett.

2. Ugyancsak a mai napon harmadszor került végtárgyalás alá Benke Zsófia, azon akkor még csak 17 éves rablógyilkos leány bünpere, ki az 1875-ik évi augusztus 20-kán, helyben a kisujutczán lakott Molnár Lajos törvényszéki kiadónál egy kis szolgáló czeládet többször tett balta csapásokkal iszonyu kegyetlenséggel meggyilkolt, s azután a házat kirabolta.

A kir. itélőtábla és legfőbb törvényszék két izben küldték vissza a bünpert vádlott nő elmebeli tehetségének ujabb s ujabb megvizsgálása végett. most előzőleg két szakértő főorvos által lett megvizsgálva, s azután még sok országos egészségügyi tanács által felülvizsgálva, melyekből a teljes, a kétségtelen beszámithatóság derült ki.

A kir. ügyész ezuttal is 20 évi börtönt kért, a kir. törvényszék pedig szintén megmaradt előbbi itéleteinél, s Benke Zsófiát rablógyilkosság bünténye ért 15 évi fegyházi börtönre itélte el, mi ugy az elitélt leány védője Kálmáncshelyi Mór, mint a kir. ügyészség által is felebbezve lett.

— **H.-Szoboszlón** márczius hó 24-én vasárnap déli istenitisztelet után, mint villám terjedett el az a hir, hogy egy nőtlen fiatal, már eddig is, r. . . hirben álló köz- és váltó ügyvéd, a h.-szoboszlói régibb takarékpénztárnál váltót hamisitott. Alkalmunk volt többen látni is a hamisitott váltót, hol a vakarás, kaparás, és igazitás nyoma észrevehető. Kiváncsiak vagyunk, mi történik a hamisitott váltóval, lesz-e elég bátorsága a takarékpénztár erélyes titkárának, hogy ezen hamisitott váltó tárgyában a kellő lépést megtegye. (Beküldetett.)

Történelmi csarnok.

Adat Csokonai Vitéz Mihály életéhez.

(Vége.)

De talán nem is birtam én soha is a te szivedet, talán csak magam álmodoztam magamat oly boldognak, hogy te engemet szeretsz, te pedig vagy nem szerettél, vagy nem hitted, hogy én téged oly teljes szivemből szeresselek, mert különben sohasem tettél volna oly szerencsétlenné egy leghivebb szeretőt. Ha pedig te is ugy szerettél engemet, mint én téged: ugy boldogtalan vagy te is, és jövendőben is a te keserüséged duplázni fogja az én magános keservemet . . . . Ah Juliska! ha ez igy van, szánlak tégedet! . . .

Mért nem adtad ki magadat akkor este csak egy két szócskával is? — még az én legszomorubb szavaimat is ezzel fogadtad el: „nem is bánom, nem is tehetek róla,“ ebből én mit huzzak ki egyebet a legrettenetesebb megvetésnél?.. ha ezt nem mondtad volna, vagy irántam való hiv szeretetednek legkissebb jelét adtad volna, eddig ketté volna vágva a csomó s tul volnánk Kincsem! mindenen. Még most nem lett volna késő, meglehetett volna orvosolni, és József napra a gróf hintóján láttál volna bemenni udvarotokra — két hét mulva minden könnyhullatásaink örömkönnyekre változtak volna! —

De mivel önnön magad mondtál le rólam, engemet vétkesnek sohasem vádolhatsz, — engemet, a ki irántad még most is oly soha meg nem aluró indulattal lángolok, nem kárhoztathatsz! — a te sziveden állott, kinek add által azt, senkinek erőltetést, végső erőszakot rajta tenni nem lehetett volna. Az én feljövetelem s a te eltökélett szándékod, reá birták volna kedves szüleidet, hogy annak engedjenek által, a kit te szeretsz, és a ki téged oly igen szeret. Két hét mulva egy szép, városbeli professorné lettél volna, én pedig a legboldogabb teremtés általad!

Én benned soha egyebet nem néztem hanem a mit nézett egy philosophus, a ki a virtusnak barátja és egy érzékeny poét, a kinek gusztusa nem épen otromba! A mi a te lelkeden kivül van, azt én másba is feltalálhattam volna. Egy érdemes hivatalu, s elegendő fizetésü ifju ember, mindig biztathatja magát gazdag menyasszonynyal, de azért lelkem sokkal nemesebben gondolkodó, hogysem indulatait pénzért árulja..... En tégedet csupán magadért kedveltelek!!..

De már ennek mind vége van, s pedig én miattam van-é?... kérdezd meg magad. Én bánom, — de mit tehetek róla? erővel senki szivével nem bánhatok, fejet hajtok hát a kényszeritő szükségnek; s minthogy te nem szeretsz — nem is törekedem szép személyed birtokára.... Elmegyek Keszthelyre és csak édes emlékezetedet viszem el magammal. Üres lesz az én szobám te tőled, de szivembe mindenkor jelen leszel! Elmegyek Keszthelyre, te pedig Almásra, s két egymásért teremtett szív, — ily messze fog egymástól esni.... mindörökké!!!

Légy boldogabb mint én, és töltsd nagyobb megelégedéssel ifju napjaidat — légy boldogabb mint én! édes reményem! és a bánat sohase üljön a te szép orczáidra, melyek engemet állandó bánatra kényszeritenek. Légy oly boldog, hogy én soha eszedbe ne jussak.... egy szerencsétlen emlékezete ne zavarja meg a te nyugalmadat!

Én holnap délután indulok, elhagyom ezt a Komáromot végképen, a melytől te is meg fogsz válni. És mi.... mi Kedvesem! máma nem együtt fogunk menni!... Még holnap reggel elbucsuzom kedves szüleidtől, a kiket szivességökért mindenkor tiszteltem, a kiket óh! mely forróan szerettem azért, hogy Lilát nevelték az én számomra. Akkor meglátjuk még egymást ez életben.... s ah Lilim többször sohasem! Örökös határfal lesz fölvonva közöttem és közötted, végképen elválunk egymástól, te az örömre, én pedig a holtig tartó szomoruságra!!!...

Eddig volt hogy szerettelek, már most csak tisztelnem szabad téged — a szerető név baráttá változott, de oly baráttá, a ki csak a Balaton partjaitul sóhajthat te utánad!.....

Élj vigan a legtisztább boldogságnak karjain, egy örömöd csak azért muljon el, hogy a másiknak helyet adjon, állandó nyugodalom és békesség lebegjen vidám homlokod felett, s szeressen oly forrón az ég, a mint én mindenkor szerettelek!.....

Isten hozzád!..... csókollak..... még egyszer, a legutólszor csókollak! —..... Ah elvesztett kedves Lilám!.... Isten hozzád..!!!

Közli **Vozári Gyula.** professor
CSOKONAI.

Irodalom.

— Könyvismertetés. —

— „Forgalmi számtan“ kereskedelmi, polgári, gazdasági tanintézetek és a müvelt közönség használatára. Irta **Herczl Márk**, a debreczeni kereskedelmi középtanoda rendes tanára. Megjelenik havonkint egy-egy füzetben. Az egész mü ára (10 füzet) 5 forint. — Kapható Debreczenben Telegdi K. Lajos bizományában.

(T. L.) E jeles szakmunka egyike a leghézagpótolóbb müveknek, s a maga nemében eddig páratlan mü. Biztos utmutató minden a közéletben előfordulható számmüveletre nézve. Felöleli magában mindazon számmüveleteket, melyekre a különböző állásu egyéneknek szüksége lehet. Szerzője ritka szakismerettel és methodicai jártassággal a lehető legszerencsésebben dolgozta fel anyagát. Mindenütt a gyakorlatból indul ki, definitiói szabatosak, világosak, példái könnyen érthetők és kellő számmal vannak a tárgy minden oldaláról megvilágitására. Semmi fölöslegest nem tárgyal és szükségest ki nem hagy; beosztása igen sikerült s a szakemberekre nézve is sok ujat tartalmaz. — Ohajtandó volna, ha szerző megtoldaná müvét egy kis rövid, gyakorlati könyvvitellel. Kiállitása csinos, aránylag kevés sajtóhibával. Nem ajánlhatjuk eléggé a müvelt közönség figyelmébe ez eddig is nagy figyelmet keltett müvet, mely bármi más szakmunkát nélkülözhetővé tesz.

— **Zugirászat a fővárosban.** A budapesti fenyitő járásbiróság a nála bejelentett több panasz folytán a fővárosi zugirászok ellen vizsgálatot inditott meg, mely alkalommal kideritettett, hogy ezen nemes üzelemmel husz egyén foglalkozik. A „legkeresettebbek“ egyike bizonyos Ján nevü, ki szabad óráiban zuglapot szerkeszt. — Az ellene e napokban megtartott tárgyaláson a fenyitő járásbiróság előtt Tóth Gerő kir. ügyész is jelen volt. Miután pedig ellene oly tények is derittettek ki, melyek megitélése a fenyitő törvényszék illetékessége alá tartozik, a járásbiróság elhatározta, hogy az ügy rendes vizsgálat alá vétessék. Ján ennélfogva az ügyészi inditvány folytán elfogatott és vizsgálati fogságba helyeztetett.

Ipar. Kereskedelem.

H.-Böszörmény. márcz. 25.

A h.-böszörményi iparos olvasó kör tagjai 171 tagra szaporodván, e folyó hó 24-én tartották alakulo közgyülésöket. Megható, lélekemelő volt azon részvétnyilvánulás, mely az iparosok, kereskedők, iparpártolók, a müvelődés, szakismeretterjesztés utján való haladás czéljából nagy számmal egybe hozta, megható, lélekemelő volt a közakaratnak ama kijelentése, miszerint a pártvillongás kicsinyes magán tekinteteknek kebelében helytadni nem akar s nem fog. Miután ideiglenes elnökökké Hadházi Péter és Fülöp György ipartársulati elnökök megválasztattak, jegyző pénztárnok állittattak elő: az iparos olvasó kör határozatilag magát megalakultnak kijelentette, következve igazgató választmányának az alapszabályok feltevéséhez irányt, utasitást adott, a tagsági dijat azért, hogy az olvasást az egész iparos osztály, iparos ifjuságnak hozzá férhetővé tehesse, minél csekélyebb mértékben állapitotta meg három évi kötelezettséggel. Még szét sem oszlottak a tagok akkor, midőn az elnökség már a körhelyiség iránt 150 frt évi fizetés mellett alkura lépett.

Ily részét, érdekeltségtől méltán lehet reméleni állandóságot s közhasznu működést; ez intézkedésben testesülve látjuk a közelebbi iparosbál alkalmakor keretbe foglalva az arczképek sora felé tüzött s zöld koszoruval ellátott ama báltermi diszitményt s jeligét: „haladjunk.“

Bármennyire szép és kivánatos, — sőt szüséges az, hogy az ipartársulatok ügyei szabályosan, pontosan, jóakarattal kezeltessenek, de az életfeltétel az iparos osztály anyagi jólétén mindenen felülálló tudomány, az iparos világ vivmányainak, találmányainak figyelemmel kisérete, a gépek versenye ellenében, a társulás hazánkban sőt egyik községnek a másik iparbeli ügyessége ellensulyozására is mulhatatlanul kivánatos, Carey a nagyhirü amerikai s nemzetgazdasági iró az ember hatalmát a természet felett a könyvek, az olvasás, szóval tudománytól feltételezi, s India, Albánia, a Gibráltár stb. kincseit az iparos ügyesség társulás s hatalom lábaihoz rakja le. — Tehát haladjunk.

Kiss Ferencz m. k.
ipartársulat és olvasó kör jegyzője.

Kötél-e, vagy nyaktiló?

(Harmadik közlemény.)

A kivégzettek fejein tett észleléseknél pedig következő eredmény mutatkozott; Ha az ember ujjával az agyvelővel összeköttetésben levő tarkóra bármi csekély nyomást is gyakorolt, az arcz izmai mozgásba jöttek s a szemek elfordulnak: s ha e nyomás az agyvelőhöz közelebb erősödött, a szemek lezarultak s a fogak erősen összeszoritattak. A galvanismus alkalmazása által pedig erős rezgés támadt az izmokban s a fogak csakugy csikorogtak. — De minden ilyen izgató eszköz alkalmazása nélkül is, látható e mozgás az állban, a nyelvben és a szemekben. — A száj kinyilik és ismét bezáródik, a nyelv kinyujtatik s a szemek mozognak. A szempilla össze huzódik a napvilágánál, s bezáródik a szem ha a nap erősen süt bele vagy ha az ember ujjával sebesen feléje közeledik. Ha nevét kiáltja az ember a lefejezett fülébe, kinyilnak a szemek s azon oldalra irányozzák tekintetüket, mely felől a kiáltás jött. — Mind e megfigyelésekből joggal következtethető tehát az, hogy a lefejezett fejében még nehany perczig a lefejezés után, öntudat és élet van.

Igen érdekes Prof. Dr. Wendtnek az 1803-ik évben lefejezett V. Troer fején tett meg figyelése. — V. Troer reggeli 9 óra 14 perczkor lépett a vérpadra s 9 óra 17 perczkor már alá hullott feje, s át adatott Dr. Wendtnek megfigyelés végett. Dr. Wendt az arcz szemléjénél semmi különös jelenséget vagy változást nem birt észre venni. — Az arcz egész nyugodt volt, a szemek nyitvák és világosak, a száj becsukva s egyáltalában mi sem árulta el, hogy a fő törzsétől elválasztva van. De midőn Wendt a ketté vágott nyaksigolyára nyomást gyakorolt, az arcz izmaiban rögtön a fájdalom kifejezese volt szemlélhető, még pedig oly hiven, hogy annál hivebben Rafael ecsetje sem képes festeni. — Midőn pedig Wendt felhagyott a nyomással, az arczon ismét az előbbi nyugodtság állott be. — Majd ujjával szeme felé bökve, mintegy az önfentartás ösztöne által vezettetve, záródtak össze szempillái. — Majd a napsugárnak téve ki az arczot s ime a napsugár

ereje által a szemek becsukódtak. — Hogy meggyőződjék Wendt arról, ha valjon a hallási szervek is ugy működnek-e tovább, mint ezt a látszerveknél tapasztalta, kétszer fülébe kiáltotta nevét „Troer“ „Troer,“ s ime a törzsétől meg fosztott fej e megszólításra szemeit felnyitotta s azon oldalra forditotta tekintetét, honnan e megszólitás jött sőt száját is több izben felnyitotta, mintegy válaszolni, beszélni akarván; a mely megfigyelés mintegy bebizonyitani látszik Sömmering azon fentebbi állitását, hogy egy levágott fő akár beszélni is képes lenne, ha egy mesterséges tüdővel hozná azt az ember kapcsolatba. — Wendt e fenti kisérlete, a jelenlevők tanusága szerint is, már 1 perez és 30 másod perczig tartott s a fejben még mindig élet mutatkozott. — Wendt azonban folytatta tovább megfigyelését.

A nyakgerincznek nyomása, izgatása által hirtelen zároltak össze a szemek, s szoritotta a fej össze fogait, mégpedig oly erővel, hogy midőn mind Wendt, mind a jelenlevők közül sokan, ujjokat a fogak közzé dugták, érezhető nyomását szoritását tapasztalták, sőt midőn e nyomás feljebb az agyvelőre, azon a helyen t. i., hol Gall szerint az életerő fészke van, ismételtetett, oly erővel zárultak összze a fogak, hogy egyik jelenlevő csak akkor szabadithatta ki ujjait a fogak közül, midőn e nyomás működése megszünt. — S most már 2 perez, 40 másodperez telt el, mióta a kisérlet tartott, azon időpont tehát, hol a fej elvesztette érzékenységét, a szemek lezárultak, az arcz nyugodt és fehér leve s többé az életnek semmi nyoma észlelhető nem volt. Ezen megfigyelés és tapasztalathoz Dr. Wendt következő megjegyzést teszi: „Lehet-e egy oly kivégzési mód, egy oly halálálos büntetés igazságos és igazolt, hol a kivégzés végrehajtásának teljes tudatában és öntudatában marad az elitélt a kivégzés foganatositása után is, hol érezni s felfogni képes a külvilág minden mozzanatát? — 2 perez, 40 másodpereznek nem kell-e ily viszonyok között örök időnek tetszeni? s nem könyörületesség, irgalmasság-e e fájdalom érzete, tudatához képest a kerékbe törés fájdalma? A Sömmering-féle állitás ellenében leginkább azt hozzák fel, hogy a lefejezésnél a fájdalomnak egy szempillantás alatt vége van, s hogy az öntudat mindjárt egy perez alatt elvész, elenyészik, holott ez nem áll, mivel jól tudjuk azt, hogy egy hirtelen kapott vágás, vagy sebesülés abban a perczben — igaz — fájdalmat nem okoz, sem öntudatlanná bennünket nem tesz, de később annál nagyobb fájdalmat érezünk s gyakran a kapott seb folytán, halált is szenvedünk.“

Mindezek eléggé bebizonyitják azt, hogy a kivégzési módnak a magyar büntető törvényjavaslat 21-ik §-ában foglalt szövege meg nem állhat, az ellenkezik a humanitással, ellenkezik a XIX-ik század szabad és humanus elveivel s ha már jónak látja is a törvényhozás a halálos büntetés további fentartását, melyet mi részünkről határozottan megszüntetendőnek tartunk, nagy szolgálatot tesz a humanitásnak, a maikor fefogásának, ha azt a főrendiház által ajánlott módban fogadja el s kötél általi kivégzési módot alkalmaz a nyaktiló (quillotine) általi kivégzési mód helyett.

Közli **Lenthe Gusztáv.**

— **VIDÉKI HIREK. Beszterczebányán** országos népiparkiállitás lesz augusztusban. **B.-Ujfaluban** a Bessenyei-emlék ügyében a felhivás megjelent. **Pöstyénben** a mult héten közszemlére ki voltak téve azon tárgyak, a mik a párizsi kiállitásra küldetnek. **Kecskeméten** a városi biz. tagok választásánál az ellenzék 3 kerületben győzött. **A legszebb ünnep.** Zenta város márcz. 15. emlékére 15,000 frt. alapitványt tett 9 tanitó fizetése javitására. **A Szamosból** egy kosarat fogtak ki, miben gyermekhulla volt.

UJDONSÁGOK.

* **Kossuth atyja emlékeért.** A debreczeni „függetlenségi kör“ elnöksége a következő megkeresést vette: Mélyen tisztelt elnökség! Bizonnyal értesülve lett a lapokból azon mozgalomról, melyet nagyhazánkfia Kossuth Lajos atyjának elhagyatott sirja renoválása ügyében inditottam, s olvasta ama remek sorokat, melyekkel ez ügyben a nagyszámüzött által megtisztelve lettem. Meggyőződhettek ezen sorokból t. hazám fiai, mily lelkiörömet szerzendünk ezen kegyeletes tettek hazánk legnagyobb fiának, ki a számüzetés keservei és anyagi körülményei által egyiránt gátolva van ápolni gondozni a szeretett atya sirját, mely a szent haza szeretete után egyetlen kapocs, mi szivét e földhöz csatolja. Ugy hiszem nem tévedék, midőn azt hiszem, hogy jóhelyen kopogok akkor, midőn azon köröket keresem fel, kik elveik s személyes ragaszkodásuk és honszeretetük által legközelebb állnak a mélyen tisztelt és forrónszeretett nagyférfiuhoz. Ezen reményben van szerencsém egy fölhivást küldeni a t. elnökséghez azon kérelemmel, hogy az abban bővebben kifejtett alapon a gyüjtést saját körükben megindítani sziveskedjék. Kérésem ujitása után tisztelettel vagyok Kondoroson u. p. Csorvás március 20 1878. **A mélyen t. elnökség tisztelője Zlinsky Istvánné.** A gyüjtő iv Mészáros János, a „függetlenségi kör“ gazdájánál van letéve. Bármily csekély adomány köszönettel fogadtatik ott. Ugy véljük, hogy e kegyeletes ügy iránti érdeklődésre felesleges a buzditás. A mélyen tisztelt kezdeményező honleány sorai eléggé beszélnek.

* **Szombaton** Bulyovszkiné Lilla elsőrendü művésznő, a müncheni királyi udvari szinház rendes s a koburg-góthai udvari szinház tiszteletbeli tagjának vendégfellépteül adatik: „Lecouvreur Adrienne,“ mely előadásra jegyek előre válthatók a pénztárnál.

* **Udvarhelyi Erzsike** k. a. és Kovács József ifju ügyvéd esküvője ma d. u. 4 órakor tartatott meg. Áldás frigyökre!

* **Kegyes adomány** az árvaházjavára. Szücsmester Pap Józsefől fia hagyatékát 1 frt, Takács Lászlótól Bodolai Pálné Huszti Sára hagyatékát 7 frt 96 krt, a debr. ipar és kereskedelmi-bank részéről 10 frt. — Összesen 18 frt 96 kr. Fogadják érte az illetők az árvák nevében legszivesebb köszönetemet. Debreczen, 1878. márczius hó 27. Márton László, nőegyleti pénztárnok.

* **Az iparos tanonczokra** rosz világ jár. Csaknem minden tanóra alkalmával 3—4-et kisérnek be a börtönbe, a városházához. S ott tartják. A hajduk aztán felhasználják őket szolgálatra. Vajon az iparos oktatás czéljával megegyez-é ez eljárás?

* **Gyermek tolvaj.** Czegléd-utczán 2462 sz. a. lakó Labancz Istvánnénak egy kis oskolás leánya van, kihez egy 13 éves Csige Juli nerü leányt fogadott felügyelet végett. Csige Juli nem jól viselte magát, miért Labanczné által elbocsáttatott. E tett nem maradhatott megboszulatlanul, fogta magát Csige Juli s tegnapelőtt ellopta Labanczné leánykáját, kinek az iskolából hazatértét az aggodalmaskodó anya egész estig hasztalanul várta. Labanczénának ekkor villant meg agyában, hogy gyermekét bizonyosan az elbocsátott cseléd vitte magával haza Böszörménybe. A sejtelem csakugyan megvalósult, mert az anya kocsira ülve, Csige Julit a gyermekkel együtt ki már ekkor le volt vetkőztetve, a böszörményi utban a csonka toronynál találta meg. A gyermek tolvaj lezáratott, s most a helybeli börtönben várja méltó büntetését.

* **Találtatott** egy nagy kapu kulcs, tulajdonosa a városháznál, Jenei István alkapitány urnál átveheti.

* **A gazdák figyelmébe.** Vetnivaló szép rózsaburgonya kapható n.-péterfiautczán, 833. sz. a. Tekintettel arra, hogy e burgonyafaj, gazdag termésre és jó izre nézve minden más fajt felülmul, és azért a gazda munkáját dusan jutalmazza: azt hiszszük, e hir közlésével a vetni szándékozóknak jó szolgálatot teszünk.

* **Ama helyi élczlap**, melyről egy időben komolyan beszéltek, nem fog ápr. 1-én megjelenni. Elmarad jobb időkre. Ez ugyan nem a vállalkozott szerkesztőn, hanem azon mulik el, hogy — nincs kiadó.

* **Zimankós idő** jár mostanában; már két napja, hogy folytonosan esik a hó, s az erős csipős szél ugy látszik tartós akar lenni. Hogy az időjárás nem lesz-é ártalmára a vetéseknek s a gyümölcsfáknak, azt most még tudni nem lehet; azonban félő, hogy egy véletlen fagy kiszámithatlan károkat okozand az aggodalomban levő gazdáknak.

* **Husárak** megállapitva, és bejelentve 1878, márt 27-től április 3-ig következők: 42 kr Rácz Jánosnál egyháztér 345. sz. a., 44 kr Magyar Gábornál czegl. ut. 55. sz. a., piacz 1-ső szék, hatv. ut. 1557., péterfia ut. és csapút. 114. sz. a., Rácz Györgynél czegléd-ut. 2599. és váradut. 2121. sz. a., Szilágyi Gábornál szt. annaut., Rácz Jánosnál rózsatér 6. sz. a., Rácz Gábornál csapút. 295. sz. a., 48 kr Faragó Jánosnál telekiut. 2135. sz. a., minden többi mészárszékekben pedig 46 kr. Debreczen, 1878. márczius 27-dikén. Debreczen város kapitányi hivatala.

* **Uj zenemü.** Táborszky és Parsch zenemükereskedők kiadásában megjelent „Le petit Debutant“ czimü franczia ábránd. Zongorára szerezte F. Bayer. Ára 50 kr.

* **Kuriosum.** Margittáról a következő czimezéssel érkezett a helybeli postahivatalhoz egy levél: „Az öt krajczárt városunkban kifizettem, hogy ezen levél Debreczenbe menjen. Vigye el tehát postás bácsi hamarjába, kádas-utcza 1875. számu házba, Gyulai Maria kisasszonynak kézbesitse, hogy egy piculát adjon a vivő kezébe.“ És a levél csakugyan kézhez jutott.

* **Apróság.** (Tanulmány **„Pelbárt Julcsa“** felett.) Nem politika.

A kormány nem régiben a felett gondolkodott, hogy hol kellene a vidéken „tébolydát“ állitani? — Sok város versengett ennek megnyeréséért. Debreczen hallgatott. Még akkor nem tudták itt, hogy valaki s épen ügyvéd merészelje megirni — „Pelbárt Julcsát.“ Most már biztos lehet a kormány, hogy amaz intézet Debreczenben — nem lenne üresen.

*

Pelbárt Julcsa Debreczenben élő lény. 5 hónapos asszony. Szegénynek nem a hézigond, hanem egy ügyetlen ügyvéd zavarta meg boldogságát. — Férjével el nem lehet hitetni, hogy az, a mit nejéről irtak, csak — az ostobaság szüleménye. Vajon ama ponyvairodalmi termék szerzője fog-e ezért — elkézsiát követni?

*

A tiszteletre méltó Kuczik-családnál is megtette a hóbortos elmének csakis önmagához méltó természetes szülötte a kellő hatást. Mióta a „Pelbárt Julcsa“ 4 felv. népszinmü a sajtó alól kikerült: az olta az illető család „a szerző iránti kegyeletes érzésből“ pártolója lett az alkalmilag keletkező állatszelidítő intézetnek.

---

x **Sok egyén**, a kiket hivatásuk otthonoktól egész napon át távol tart, ki vannak téve meghüléseknek, nyakhártyagyuladásoknak hurut, nyak- és tüdőizgatásoknak, a nélkül, hogy maguknak a kellő ápolást megszerezhetnék.

Ezeken a **Guyot-féle** kátránytokocskák, melyek minden tizánok, mell-pastillák használatát egészen feleslegessé teszik teljesen segitenek. Elégséges már, ha minden étkezésnél két vagy három kátránytokocskát elhasznál valaki, és miután minden üvegcse 60 tokocskát tartalmaz, igy ezen mindenkép kitünő hatásu gyógymód, mely minden más gyógyszert feleslegessé tett, nem kerül többe naponként 10—20 krajcárnál. A számtalan utánzások miatt, a biztos és igazi Guyot-féle kátránytokocskák megválasztásánál arra kell vigyázni, hogy Guyot aláirása a cimjegyen háromszinü nyomásu legyen.

Kapható Debrecenben Dr. Rottschnek Emil gyógyszerész urnál. V.

— **A debreczeni piaczról.** (Hivatalos jegyzet.) 1878. márczius 26-áról. Egy hektoliter buza 6.52—8.14 kr, kétszeres 5.22—5.86 kr, roza 4.56—4.88 kr, árpa 3.74—4.06 kr, zab 2.62—2.94 kr, tengeri 4.56,—4.88 kr, köles 5.38—5.70 kr, küles kása 8.94 kr, egy zsák burgonya 1.30 kr, 100 kilogr. uj szalonna 48, 49, 50 frt. 100 kiló uj háj 50, 51, 52 forint.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Holnap nagyszerü diszletezéssel adatik:

A tündér varázs fátyol.

Tündéries szinmü 3 szakaszban, dalokkal és tájképekkel.

Felelős szerkesztő:
SZATMÁRI KÁROLY.
(Szerkesztő lakása: kismesterutcza 1385. sz. a.)

Boros Sándor
UJ SÍRKŐRAKTÁRA
Debrecenben.

(Piacz-utcza, Kenesseyház, a „Bika“ vendéglő mellett, az udvarban, jobbra.)

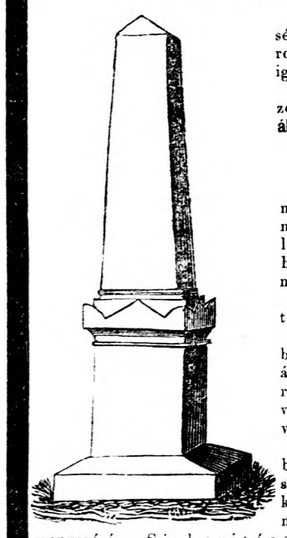

Tizenhét év óta vagyok szerencsés a n. é. közönség hálás kegyeletének siremlékekkel szolgálni e város kebelében. A Gerenday-féle márványüzletben is igyekeztem a közmegelégedés kivivására.

Most, hogy **uj üzletem** minél izlésesebb berendezésében a társas viszony akadályul ne szolgáljon, **önállóan** rendeztem be oly

síremlékraktárt,

mely a **legutóbbi idők fejlettebb izléseinek** teljesen megfelel. Régi és messzeágazó gyári összeköttetéseim lehetővé teszik, hogy az árakat oly **jutányosan** szabhatom, mikép e téren velem a közel vidék egyik ilynemü üzlete se versenyezhet.

Betüvéséseim, vagy jelképmetszeteim a legmüveltebb igényeknek megfelelők.

Szolgálhatok **gránit, márvány** és **homokkövekből** bármily alaku **emlékkövekkel**; jutányos árban állitok ki épitményi müveket, czimereket, keresztelő medenczéket, kávéházi asztalokat, s más e szakba vágó müveket.

Továbbá szolgálatomat ajánlom akár helyben, akár vidéken **siremlékek felállitására**, s a sirifeliratoknak bármely európai nyelven kőbemetszésére, valamint a régi sirköveknek megujitására, s az avult betűknek ujonan megaranyozására. Sirkeritések és kő vagy vasrácsozatok nálam megrendelhetők.

Debreczen, 1878. márcz. 15.

Boros Sándor,
sirkőraktártulajdonos.

MEGHIVÁS

a debreczeni „István“ gőzmalom társulatnak **folyó évi márczius 31-én d. e. 10 órakor** a városháza kis tanácstermében tartandó

rendes évi közgyülésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az 1877-dik évi mérleg számadás előterjesztése az igazgatóság üzleti évi jelentésével.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg számadás megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság tagjai közül két tagnak kisorsolása, és ezen két helynek uj választás utjáni betöltése.

Az alapszabály 28 czikke értelmében felhivatnak a társulat t. részvényesei, hogy a közgyülés előtti napig magukat a társaság irodájában — czegléduteza 3-dik sz. a. — igazolási jegygyel elláttatni ne terheltessenek, hol a mérleg és az igazgatóság évi jelentése, folyó évi márcz. hó 23-ik napjától megtekinthető.

Kelt Debreczenben, 1878. febr. 28.

97 3—3 **Az igazgatóság.**

Möller csukamáj **Péter** olaja

Möller csukamájolaja a Lofoti-szigetek (Norvégia) halászhelyein létező gyáraiban friss, kiválogatott májakból készül; halványsárga, természetes szinü kellemes faolajizzel, majdnem szagtalan és könnyü emészthetésénél fogva a leggyengébb gyomor is aláirja.

A csukamájolaj maga a gyáros által töltetik üvegekbe és eredeti czimképpel és kapocscsal van ellátva, tehát a maga nemében egyedüli készitmény, melynél az eladók részéről a hamisitás és manipuláció egyátalán ki van zárva; a fogyasztónak ezáltal nagyobb biztositék nyujtatik, hogy tiszta, természetes készitményt kap, minden eredetinél fogva tüdő benne levő gyógytulajdonságaival együtt, melyek mell- és tüdőbajoknál görvélykornál, mirigybajoknál, gyengélkedéseknél stb. kitünőnek bizonyult.

Hogy a nagy közönség által táplált azon előitéletet megczáfoljam, mely szerint azon „barna halzsir“ gyógyászatilag hathatósabb volna a halvány-sárgánál u. n. fehérfajoknál, ajánlom becses figyelmébe a minden egyes üveghez mellékelt értekezést a halzsirról, annak, készitése és hamisitásáról.

Főraktár: Bécsben Paul Eckhard III. Heumarkt 7.

Egy üveg ára 1 frt o. é.

Raktár: Debreczenben. Csanak Józsefnél.

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy miután a gyáramat érdeklő „minden ügyeimet“ rendbe hoztam; azon fogok igyekezni, hogy tovább is a legolcsóbb áron, kitünő jóságu cseréppel, épületi és mindenféle alaku pádimentum téglákkal szolgálhassak. Ugyszintén van szerencsém ajánlani 3—4 éves nemesitett különféle faju oltványaimat. Teljes tisztelettel

Zichermann Ignácné,
a vasut melletti tégla és cserépgyárban.

106 2—3

Gummi-
és
halhólyagokat

a legujabb gyártmányt, tuczatját 1 frttól 4 frtig, valamint

specialitásokat nők számára

tuczatját 3 frtjával, utánvétel mellett szállit a

Gummi-különlegességek gyára Bécsben

(Wien, Mariahilferstrasse 114.)

222 8—

Frim J.

a legjobb sikerrel jutalmazott **„első magyar hülyék nevelő- és alapitó-intézetében** (Budapesten. külső váczi ut, Weisz-féle villa) mely már 3 év óta létezik, gyengetompa elméjü és nehézkoru (epileptisch) gyermekek naponkint felvétetnek. Tervrajz ingyen beküldatik. 110 1—10

Márczius 1-én a
200,000 frtos főnyereményt
egy általunk kiadott igérvény nyerte.

Igérvények.

Hitel sorsjegyekre csak 4 f. 50 kr. és 50 kr. bélyeg.
Bécsi sorsjegyekre csak 2 frt. és 50 kr. bélyeg.

Kettő együtt csak 6 frt s a bélyeg.

Főnyeremény **400.000 frt.** Főnyeremény

Huzás 1878. április 1.

Bécs MERCUR Bécs

Váló-iroda és kiadóhivatal
Wollzeile 13. Wollzeile 13.
CH. COHN.
99. 8—12.

Eladó ház.

Kisvárad és késes-utcza szegletén 3472 szám alatti igen jó karban levő cserép fedeles ház, mely áll: két szoba (mely körül az egyik utczáranyiló koresma helyiség) s konyhából bérbe kiadó.

Vagy pedig a vele egy telken levő nádas épülettel, mely áll: 3 szoba, egy konyha, két kamra s fás szinekből s egy pinczéből igen kedvező feltételek mellett örök áron is eladó.

Értekezhetni a ház tulajdonosnéjával, ugyanott.

Ez épület a legszebb helyen van, délre a vasuti indóház (mely majdnem tőszomszédságában fekszik) keletdélre pedig az ugy nevezett népkert. 109 1—2.

Szépség! Ifjuság!

Felülmulhatatlan bőrszépitő szernek lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan valódi

RAVISSANTE

Dr. Lejosse-tól, Párisban.

Ezen világhirü bőrtisztitó szer valamennyi szépitőszer között leghitelesebb és legha. tásosabbnak bizonyult szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pörsenések, kiütések, himlőhelyek, sömör, stb. biztos eltávolitására. A RAVISSANTE az arczszinnek foltünően szép, halványrózsaszinü bársonyszerü fiatal üdeséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvja, s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten
kapható valódi minőségben
Török József
gyógyszerész urnál, király-utcza 7. szám.

Raktárak vidéken.
Debreczenben: Göltl Nándor, és Rothschnek Emil.
Miskolczon: Dr. Csáthy Szabó István urak gyógytáraiban.
Szegeden: Baresay Károly gyógy. ur.
Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.
Kis eredeti üvegtok ára 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár **Schwartz Henrik**-nél Budapest, Mária Valéria-utcza 9. sz. 21. 4—?

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debrecen, 1878. Nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.